

משמעותות אות ס'

ג. ראה בראשית רבה על הפסוק 'ויסגור בשר תחתנה' בראשית ב': כ"א דעד כאן לא כתיב סמ"ך כיון שנבראת [חיה] נברא שטן עמה. וכן בריש פרשת כי תבוא לא מופיע אות סמ"ך בכל פרשת ביכורים שם ונראה דהטעם הוא כי ביכורים הם תיקון לעמלק בסוך פרשת כי תצא והסמך הוא מסמל את השטן שמסתלק מלפני מי שהזהיר להביא ביכורים.

ובתורה אות הסמך באה בתחילת הפסוק רק בשני מקומות א. סרו מהר בפרשת העגל [שמות ל"ב: ח'] ב. סלח נא לעון העם הזה בפרשת מרגלים [במדבר י"ד: י"ט] כי שם השטן הצליח במעשיו.

וכן הפייטנים לפעמים דלגו אות הס' לטעם זה, לדוגמא בפזמון הראשון בסליחות ליום ראשון במוצאי מנוחה איתא מרום אם עצמו פשעי קהליך נא סגבם מאוצר המוכן בזבוליך, וממשיך עדיך לחון וכו' כנראה דבכוונה הסתיר אות הסמך לאחר הנון של נא. ומצד אחר הקינות בתשעה באב מתחילות בסמ"ך סורו מני וכו'.

א"כ מובן מאוד מדוע בפרשת שמע הושמטה אות הסמ"ך כי למי שמאמין בשם אחד באמונה שלמה אין מקום להשטן.

משמעותות אות ג'

ד. אכן השמטת אות ג' צע"ג דהרי הגימל מסמלת גמילות חסדים כדאיתא בשבת קד. גימ"ל דל"ת גמול דלים וכו' ע' שם, וא"כ אדרבא כיוון דבין אדם למקום ובין אדם

לחברו הולכות יחד מדוע נשמטה כאן. וע' מ"ש בספרי פניני יוסף ח"א עמ' קי בטעם השמטת אות ג' במזמור לדוד ד' אורי וישעי וד"ל שם: במזמור 'לדוד ה' אורי וישעי' מצאתי שיש שם את כל האותיות פרט לאות ג'. ונראה דהטעם הוא מפני שאות ג' מסמלת גמילות חסד וכדאיתא בפרק הבונה [שבת ק"ד ע"א], אל"ף ב"ת אלף בינה [פירש"י לימוד תורה], גימ"ל דל"ת גמול דלים. ופשוט הוא דכוונתה שלימוד תורה צריך להתחיל בתחילה ורק אח"כ לגמול חסד.

ויש ראייה מכרחת לזה מר"ה [י"ח ע"א] ממשפחת יוחנן דשלח אותם רבן יוחנן בן זכאי ללמוד תורה ולא לעסוק בגמילות חסדים אף דמתורה חי רבה רק מ' שנה ומגמ"ח חי אביי ס' שנה. וכן הר"ף [שם ד' ע"ב מדפי הר"ף] פסק והביא דרך בתורה מתכפר ולא הביא כלל מגמ"ח. ועיקר נקודת כל המזמור הזה הוא כמו שביאר הגאון המלבי"ם [שם] דלדוד היתה לו רק שאלה אחת אותה ביקש והיינו שבתו בבית ד' כל ימי חייו ללמוד תורה בהתמדה וכל השאר היה טפל לבקשתו עיקרית זו. והנה כידוע בזמן הלימוד אי אפשר לקיים גמילות חסדים.

ולכאורה קשה דהרי 'עולם חסד יבנה' והעוסק בתורה אינו פטור מן המצווה היכא שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים [עי' מ"ק ט' ע"ב]. וא"כ דוד מלכו של כלל ישראל היה לו לכאורה לעשות חסד בלי מצרים בכל עת ובכל שעה, ותורתו מתי נעשית. והתירוץ הוא שדוד המלך ידע היטב שבלי לימודו הקבוע גם חסדו לא היה מתקיים. עכ"ל שם. וע' שם מה שהבאתי מהחפץ חיים צ"ל באריכות, וכן נראה דה"ה כאן במצוות של אמונה ואהבת השם דצריך